

29. Sprawy dotyczące kombatantów i świadczeń z tytułu pracy przymusowej

Najliczniejszą grupę spraw z tej kategorii stanowiły sprawy dotyczące pozbawienia uprawnień kombatanckich oraz pozbawienie uprawnień dla wdów po kombatantach.

W wyroku z 24 lipca 2007 r. o **sygn. akt V SA/Wa 1724/07** Sąd wyraził pogląd, że zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), okresem nieskładkowym jest okres niewykonywania pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989 r. na skutek represji politycznych, nie więcej jednak niż 5 lat. Okresy, o których mowa w art. 7 pkt 4, mogą być udowodnione dokumentami i zeznaniami świadków. Oceny tych dokumentów i zeznań dokonuje, w drodze decyzji, Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zgodnie z przepisami o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Wymienione w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresy nieskładkowe są okresami niewykonywania pracy i niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu z powodu przeszkód uniemożliwiających jakąkolwiek działalność, na przykład represji politycznych (pkt 4), nauki w szkole wyższej (pkt 9), doksztalcania zawodowego lekarzy (pkt 10).

W sprawie o **sygn. akt V SA/Wa 1835/06** kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było to, czy Kierownikowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przysługuje prawo określenia daty nabycia przez osobę zainteresowaną uprawnień kombatanckich.

Sąd w wyroku z dnia 16 maja 2007 r. stwierdził, że żaden z przepisów ustawy o kombatantach nie daje Kierownikowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych prawa do określenia daty, od której strona uzyskuje uprawnienia kombatanckie. Należy bowiem podkreślić, że wydawana przez organ decyzja ma charakter deklaracyjny i potwierdza jedynie spełnienie przez osobę zainteresowaną określonych w ustawie o kombatantach warunków.

Sąd, stwierdzając, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu, uznał zarzuty skargi za bezpodstawne, jednakże z mocy samego prawa za datę nabycia uprawnień kombatanckich uznał datę złożenia przez skarżącego wniosku o te uprawnienia, a nie zaś datę wydania orzeczenia.

W wyroku z 17 września 2007 r. o **sygn. akt V SA/Wa 1078/07** stwierdzono, że stosownie do treści art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 ze zm.) - na wniosek osoby zainteresowanej prezes sądu okręgowego, z zastrzeżeniem pkt 2 lit a), potwierdza okoliczność o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy. Natomiast Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu właściwy jest do potwierdzenia okoliczności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 powoływanej ustawy w przypadku osadzenia bez wyroku w więzieniu lub innym miejscu odosobnienia na terytorium Polski (art. 8 ust. 2 pkt 2 lit a ustawy). Treść powyższych przepisów jest jasna i nie powinna budzić wątpliwości. Właściwość prezesa sądu okręgowego nie obejmuje uprawnienia do orzekania w przedmiocie potwierdzenia (odmowy potwierdzenia) okresów przebywania w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski w latach 1944-1956 bez wyroku – za działalność polityczną lub religijną związaną z walką o suwerenność i niepodległość.

Przepis art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o kombatantach wskazuje wyraźnie, że represjami, w rozumieniu tej ustawy, są okresy przebywania w innych miejscach odosobnienia, w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa. W § 5 pkt. 1 lit. b rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 września 2001 r. w sprawie określenia miejsc odosobnienia, w których były osadzone osoby narodowości polskiej lub obywatele polscy innych narodowości, wymieniono obóz w D., jako inne miejsce odosobnienia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o kombatantach, zaliczając go do kategorii przejściowych obozów policji bezpieczeństwa, tj. obozów internowania (wyrok WSA w W-wie z dnia 12 października 2007 r. o **sygn. akt V SA/Wa 1115/07**)